

# Dvouměsíční zpráva

Pomáháme školám k úspěchu



Pomáháme  
školám  
k úspěchu

Číslo zprávy: 4

Období: Březen - duben 2018

V Mostě dne 11. 5. 2018

Zkompletovali: Jana Šulcová, Roman Ziegler, Jana Chiah, Lenka Zdarsová,

Schválili: pedagogové 8. ZŠ Most

## Obsah:

|  |   |
|--|---|
| Úvod.....  | 2 |
| 1. Spolupráce s pedagogickými asistenty (PA) a pedagogickou konzultantkou (PK) ..... | 2 |
| 1.1 Spolupráce s PK.....   | 2 |
| 1.2 Spolupráce s PA .....  | 3 |
| 2 Vzájemné náslechy .....  | 3 |
| 3 Účast na sdílení/návštěvy v partnerských školách .....                             | 4 |
| 4 Nové pomůcky .....   | 4 |
| 5 Natáčení videa z hodiny.....   | 4 |
| 6 Aktivní metody učení.....  | 4 |
| 6.1 Čtenářství.....  | 4 |
| 6.2 Badatelsky orientovaná výuka.....  | 5 |
| 6.3 Čtením a psaním ke kritickému myšlení.....                                       | 5 |
| 6.4 Hejného matematika .....   | 5 |
| 7 Příspěvek do odborného časopisu.....   | 5 |
| 8 Společné vzdělávání (dílky PK, MBTI).....  | 5 |
| 9 Vedení třídnických hodin s využitím her na podporu třídního kolektivu .....        | 6 |
| 10 Školní parlament.....   | 6 |
| 11 Tvorba PPRŠ a POPR .....  | 6 |
| 12 Návštěva členů vedení PŠÚ .....   | 6 |
| Závěr .....  | 7 |
| Úkoly do dalšího období .....  | 8 |

## Úvod

Pro tvorbu této zprávy jsme použili stejnou metodu jako u zprávy č. 3. V období březen – duben 2018 jsme se sešli s třemi různými skupinami učitelů a ředitel vedl skupinový rozhovor, při němž zjišťoval, co učitelům pomáhá v jejich práci, z čeho mají radost, co by potřebovali, aby se jim práce dařila. PK zapisovala diskusi všech skupin. Tentokrát jsme však kladli jiné otázky, zejména 3 hlavní:

- a) Co se ti povedlo?
- b) Co tě trápí?
- c) Co máš v plánu?

Díky tomu jsme dostali mnoho zajímavých odpovědí. Na základě toho jsme tuto zprávu koncipovali poněkud odlišně. Přišlo nám zbytečné opakovat mnoho informací dokola, místo toho jsme chtěli slyšet upřímné odpovědi a zároveň přimět učitele, aby odpovědi na tyto otázky hledali. Obojí se nám povedlo, výsledkem byla tři zajímavá, přátelská a velmi otevřená setkání.

### Rekapitulace plnění úkolů z minulého období:

1. **Zajistit opravu Wi-Fi sítě** – splněno, síť je plně funkční
2. **Zakoupit dalších 70 knih do knihovniček 2. stupně** – splněno, zakoupeno cca 80 knih
3. **Od 1. 4. 2018 zrušit třídnické hodiny v současné podobě** – splněno
4. **V dubnu nebo v květnu realizovat pro sborovnu „seminář“ na téma aktivity na třídnických hodinách** – zajistí PK spolu s výchovnou poradkyní a p. učitelkami – proběhne v květnu, v dubnu se na to nenašel vhodný čas
5. **V květnu a červnu realizovat třídnické hodiny na 1. stupni** – v těchto hodinách si učitelé vyzkouší aktivity ze „semináře“ – spadá do dalšího období, zůstává jako úkol
6. **Nadále posilovat sebedůvěru učitelů, aby více otvírali své hodiny kolegům i vedení školy, které nechce zatím chodit na hospitace, spíše by rádo navštívilo právě otevřené hodiny učitelů** – zatím se toto příliš nedaří, jsou jednotliví učitelé, kteří hodiny otvírají, ale není jich zatím mnoho
7. **Zjistit reálný zájem o didaktické hry pro třídy** – zajistí ředitel školy – splněno, hry byly zakoupeny, bylo vyhověno cca 90 % požadavků
8. **Zjistit přesný zájem o skříně na třídní knihovničky** – zajistí Jitka Pelikánová a ZŘŠ – splněno, přes komplikace s dodavatelem jsou již knihovničky zakoupeny a instalovány

## 1. Spolupráce s pedagogickými asistenty (PA) a pedagogickou konzultantkou (PK)

### 1.1 Spolupráce s PK

V období březen a duben probíhaly nadále konzultace k přípravám hodin. PK si cení dlouhodobější spolupráce, která často vyvstala z potřeby připravit se na ukázkovou hodinu reflektivní návštěvy. Při té příležitosti PK a paní učitelky prozkoumávaly, kde žáci jsou, jaké mají potřeby a na základě toho si stanovovaly cíle dalších lekcí. Společně PK a paní učitelky připravily několik návazných lekcí, o kterých

společně přemýšlely, některé spolu párově odučily a zabývaly pracemi žáků a poté opět společně plánovaly další lekci.

Párových hodin za dané období proběhlo celkem 20. Celková přímá podpora učitelům (společné přípravy, realizace hodin, reflexe, společné vyhledávání materiálů, textů) proběhla v rozsahu 150 hodin.

PK si také velmi cení pozvání do hodin, které v daném období dostala celkem 8krát a učitelům po takovýchto příležitostech většinou poskytovala i písemnou zpětnou vazbu.

PK doprovázela učitele na sdílení AJ. S učiteli, kteří byli na sdílení k FH, sledovala video Dylana Williama a vedla s nimi debatu o tom, jak je možné již v průběhu hodin zjišťovat, zda žáky „neztrácíme“ a jak je možné zajistit, aby pracovali všichni žáci. S výchovnou poradkyní PK také připravuje dílnu – hry na podporu třídních kolektivů. (více viz níže)

## 1.2 Spolupráce s PA

Spolupráce mezi PA a učiteli je z větší části pravidelná, probíhá formou párové výuky, pomocné výchovné práce, přípravné a související práce (učební materiály, pomůcky), práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V současné době jsou zřetelné výsledky právě u žáků se SVP, mají chuť k přípravám i výuce, jsou aktivní a více si věří. Toto hodnotíme velmi pozitivně a právě proto vnímáme naši pomoc jako smysluplnou a přínosnou. Obě PK těší spolupráce s učiteli, které vnímají jako ochotné, komunikativní, milé. V práci se PA cítí spokojené, mají důvěru k vedení školy a pedagogické konzultantce i k ostatním kolegům.

Učitelé pravidelně a opakovaně kvitují práci PA jako velmi kvalitní a užitečnou, zde bychom se opakovali.

## 2 Vzájemné náslechy

Vzájemné náslechy jsou realizovány buď pozváním vybraného kolegy/kolegů nebo jako otevřené hodiny, na které však učitelé nevědí, kdo přijde.

### A. Náslech kolegy

V daném období neproběhl žádný náslech – na učitelích se zřejmě projevil velký počet již navštívených hodin, navíc s blížícím se koncem roku stoupá jistá únava. Konečně v tomto i následujícím období probíhaly jiné aktivity, ať už v rámci PŠÚ nebo mimo něj. Navíc někteří učitelé otevřeli svou výuku všem (viz níže).

### B. Otevřená hodina pro kolegy či rodiče

V daném období 4 učitelé vyhlásili otevřenou hodinu, někteří opakovaně, takže proběhlo 10 otevřených hodin. Tyto hodiny navštívilo 9 učitelů (někteří navštívili 2 - 3 otevřené hodiny, celkem tedy proběhlo 13 návštěv).

### 3 Účast na sdílení/návštěvy v partnerských školách

V březnu 2018 proběhlo jednodenní setkání týkající se Symetrické podpory. Za naši školu se ji zúčastnili ředitel školy a PK. O smyslu druhé části setkání jsme diskutovali ještě ve škole a shodli jsme se na tom, že jsme neporozuměli tomu, jak odpolední část souvisela se symetrickou podporou. Naše očekávání bylo, že budeme prozkoumávat, které procesy jsou pro zavádění podpory mezi učiteli (např. zavádějící učitel a začínající učitel, nebo lídr v nějakém oboru/tématu a sborovna) užitečné, co se osvědčuje, čeho se naopak vyvarovat – to bychom do budoucna potřebovali více.

Dále se 4 učitelky angličtiny (H. Lehmanová, P. Hůlová, L. Millsová, M. Očenášková) zúčastnily sdílení angličtiny v ZŠ Horka n. Moravě. Cesta i program byl náročný. Kolegové z horecké školy kolegy z jiných škol nešetřili a hned po příjezdu a představení se, všichni začali pracovat v týmech na přípravě hodin, které učitelé (a to i ti, kteří přijeli na návštěvu) v horecké škole odučili. Náročná byla jak příprava, která skupinám zabrala několik hodin. Protože téměř nikdo nebyl na místě vybaven technikou, tak byl problém s vyhledáváním textů, ale nakonec to dobře dopadlo. Druhý den pak jak horečtí učitelé, tak učitelé, kteří přijeli na návštěvu, učili horecké žáky (odučili společně připravenou hodinu), a to hned dvakrát za sebou. Mezi lekci probíhala reflexe a případně i drobné úpravy. Bylo to náročné, protože návštěva neznala horecké žáky, netušila, co umí, na jakou komunikaci jsou zvyklí apod. Přesto nakonec vše dobře skončilo. Mostecké paní učitelky litovaly, že nebyl větší prostor pro sdílení her, materiálů, a to také poptávaly ve zpětných vazbách. Přesto bylo vidět, že přínos sdílení mělo, protože dvě paní učitelky (jakmile se vrátily ke svým žákům) připravenou lekci realizovaly i ve svých skupinách žáků.

### 4 Nové pomůcky

V daném období byly policové skříňky na třídní knihovničky. Dále bylo zakoupeno cca 80 knih do třídních knihovniček 2. stupně. Jedna učitelka si dokoupila koberec do třídy.

### 5 Natáčení videa z hodiny

V daném období byly natočeny 2 hodiny pro účely samotných učitelů. Ředitel školy na skupinových rozhovorech vyzval, aby si i ostatní učitelé natáčeli hodiny pro vlastní studijní účely k reflexi vlastních hodin.

### 6 Aktivní metody učení

#### 6.1 Čtenářství

Z rozhovorů je patrné, jak moc učitelé čtenářství žijí. Mnoho z nich velmi kladně hodnotilo rozvoj čtenářství, a to jak u dětí, tak u sebe. Objevovaly se ohlasy na to, že učitelé nyní chápou a také praktikují čtenářství odlišně, že již se neomezují na prosté čtení, že dokáží koncipovat čtení smysluplněji. Snad všichni konstatovali velký pokrok u čtenářských kompetencí u dětí a také mnohem větší zájem. Žáci si mnohem více knížek nosí, a to jak pro své čtení, tak do třídních knihovniček – např. 6. A, kde zpočátku nikdo knihu nenosil do čtenářských dílen Květy Mlatečkové a nyní ji nosí prakticky všichni; nebo ve 4. C, kde zprvu nebyl zájem vybavit třídní knihovničku knížkami přinesenými z domova a nyní se třídní učitelka Petra Martinková raději ptala, zda děti doma ve velkém knihy nezcizují, protože jich má již několik desítek. Paní učitelky z 1. stupně oceňují kvalitu sady Čteme s porozuměním každý den, se kterou pracují v 1. – 3. ročníku.

Učitelé mluvili i o tom, že vnímají, že děti více čtou a že je to pak vidět i v dalších předmětech, na tom, že si umějí najít informace, a to i textu, kde je nemají vytučnělé. Paní učitelky na 2. stupni uváděly, že je to donutilo přemýšlet nad výběrem textů. K práci s porozuměním textu se hlásily i paní učitelky z angličtiny a uváděly příklady, jak to dělají v angličtině.

A takových příkladů by se dalo vypsát více.

Nesmírným kladem je to, že čtenářství učitele baví a tím také své nadšení přenáší na žáky. Ačkoliv si to možná neuvědomují, jejich chuť pracovat ve čtenářství přenáší onu chuť na většinu žáků.

## **6.2 Badatelsky orientovaná výuka**

Ve sledovaném období neproběhla.

## **6.3 Čtením a psaním ke kritickému myšlení**

Nově jsme zaznamenaly, že učitelé využily metodu „analýza věcných rysů“ v přírodovědě a v přírodopise, kdy porovnávali charakteristiky různých živočichů. Oběma paní učitelkám připadala metoda k porovnání užitečná, zvláště ve chvíli, kdy žáci na počátku zjišťují rozdíly ve vyplněných tabulkách a vedou diskusi, která odpověď je správná a proč. Situace vyvolala přirozenou potřebu zjistit, jak to je a žáci neměli problém přečíst i delší nebo obtížnější text.

## **6.4 Hejného matematika**

Vypadá to, že mezi učiteli došlo k uklidnění. Bylo řečeno, že první ročník výuky H-MAT bude vyhodnocen a že se teprve poté rozhodně, zda budeme ve výuce H-MAT pokračovat i dále. Závěr je tedy takový, že obě paní učitelky se ještě v letošním školním roce pojedou podívat do některé školy na výuku H-MAT, absolvují letní školu a povedou výuku H-MAT s jejich prvňáčky. Již v průběhu roku se budeme sledovat, jaké přínosy má H-MAT pro naše žáky, jak na H-MAT reagují rodiče a učitelé. Učitelé 1. stupně na podzim zároveň projdou vzděláváním H-MAT s Jitkou Michnovou. Vedení školy a PK doufá, že se první ročník výuky H-MAT podaří a budeme pokračovat i dál. Ale uvidíme...

## **7 Příspěvek do odborného časopisu**

Zatím nebylo realizováno.

## **8 Společné vzdělávání (dílny PK, MBTI)**

S učiteli, kteří absolvovali 1. letošní sdílení k formativnímu hodnocení, se sešla PK a sledovala s nimi společně video Dylana Williama o formativním hodnocení, kde šlo o zavádění pravidla nehlášení se a losování, zavedení bílých tabulek a semaforových kelímků do tříd. Učitelé popisovali, jak rozumějí zavádění těchto metod do výuky. Popisovali, jak tyto metody na žáky z videa působí. Uváděli, co oni sami dělají proto, aby již v průběhu výuky zjistili, kde na cestě k cíli jejich žáci jsou a co dělají proto, aby se učilo co nejvíce žáků. Rozkrývali jsme také příčiny toho, proč se to jedné z paní učitelek z videa nedařilo, co bylo příčinou. Učitelé navrhovali, co by mohla dělat.

Učitelé uváděli, že video jim pomohlo k tomu porozumět, o co vlastně při formativním hodnocení jde.

## 9 Vedení třídnických hodin s využitím her na podporu třídního kolektivu

V souladu s rozhodnutím při minulých rozhovorech byly současné formální třídnické hodiny zrušeny. PK společně se školní metodičkou prevence (Marie Očenášková) uspořádají 14. 5. dílnu, ve které seznámí třídní učitele

Následně pak v červnu učitelé 1. stupně uspořádají třídnickou hodinu ve svých třídách. Bylo také navrženo, aby se druhostupňoví učitelé šli ke konci školního roku podívat na 1. stupeň do třídnických hodin svých budoucích tříd.

V srpnu na výjezdním setkání bude realizováno školení CEDU k vedení třídnických hodin. Další školení pak proběhne na podzim roku 2018 (to je již dlouhodobě objednáno)

## 10 Školní parlament

V tomto období kolegové Eva Rybová a Petr Rücker absolvovali 2 celodenní semináře na téma vedení školního parlamentu, které organizovalo CEDU. V následujícím období bude následovat ještě jeden seminář. Cílem je aktivizovat školní parlament, který je na škole. Petr Rücker se vyjádřil, že přes počáteční skepsi ho školení velmi zaujalo a na práci parlamentu se těší.

## 11 Tvorba PPRŠ a POPR

V tomto období pokračovala práce na tvorbě PPRŠ. 26. 3. 2018 proběhlo cca dvouhodinové setkání ve škole. Na něm každá ze 4 skupin prezentovala své poznatky o tom, kde jsme v oblastech, které byly v březnu vybrány jako důležité pro rozvoj školy. Setkání ukázalo, že skupiny pracovaly velmi dobře a účelně a dokázaly formulovat náš současný stav. Další setkání proběhne v 4. 6. 2018 a na něm již budeme navrhovat kroky vedoucí k naplňování vizí a cílů.

Tvorba POPRů zatím není akcentována, nicméně postupně si vedení školy a PK začalo ujasňovat, jak proběhnou rozhovory k POPRům a také jaká struktura POPRu bude zvolena. PK přinesla zatím strukturu, která se na základě diskuzí na jiných školách osvědčila a kterou bychom mohli použít na naší škole. Zároveň bylo konstatováno všem učitelům, že není třeba mít z tvorby POPRů obavy, že Jana bude při tvorbě velmi nápomocna.

## 12 Návštěva členů vedení PŠÚ

Ve čtvrtek 26. 4. 2018 proběhla ve škole návštěva vedení projektu PŠÚ. Navštívili nás Eva Lokšová, ředitelka projektu, Petr Albrecht, Hana Košťálová, Jiřina Majerová a Šárka Miková. V rámci návštěvy proběhly náslechy v 8 hodinách (4 na 1. stupni a 4 na druhém stupni) a následné rozborů jednotlivých hodin. V odpolední části proběhl rozhovor hostů s vedením školy a konečně na závěr rozhovor Jiřinky Majerové s ředitelem školy.

Návštěva proběhla ve velmi přátelském duchu, učitelé, kteří „hostili“ v hodinách návštěvu, měli obavy z průběhu, báli se, aby svou roli zvládli, ale z celkového hodnocení i z ohlasů je patrné, že mají radost, že to se ctí zvládli. Z ohlasů učitelů bylo také patrné, že jim návštěva byla milá a že ji chápali jako příležitost k dalšímu rozvoji, nikoliv jako kontrolu.

PK nebyla návštěvě přítomna (podmínky návštěvy neumožňovaly její zapojení), ale byla všem nápomocna při konzultacích jednotlivých hodin a také u někoho pomohla s tvorbou materiálů. Z výsledku návštěvy měli PK i ředitel školy (ostatně i všichni učitelé) viditelnou radost. Rovněž rozvojový rozhovor Jiřinky s ředitelem

školy byl pro ředitele velmi užitečný a umožnil mu nahlédnout do možného řešení problematiky, která ho momentálně trápí, a sice pocitu některých učitelů, že jim není věnována dostatečná pozornost a že jsou spíše na okraji sboru (i když to tak ve skutečnosti není, je potřeba dát to všem dostatečně najevo).

Z návštěvy je pořízena zpráva Vzhledem k tomu, že návštěva proběhla na konci sledovaného období, bude její analýza případně v další DMZ.

Ze zprávy vyplývá, že se nám podařilo už v prvním roce se aktivně zapojit do projektu a už v této rané fázi je možné pozorovat, že vedení školy i jednotliví učitelé, jejichž výuku jsme viděli, využívají to, co jim projekt svými podmínkami a projektová komunita svými zkušenostmi nabízí. Jako mimořádný je hodnocen rozsah spolupráce učitelů s pedagogickou konzultantkou Janou Šulcovou už v této fázi projektu. Potěšující je, že návštěva zkonstatovala, že škola se viditelně vydala na cestu ke kvalitní výuce, jejímž cílem je úspěch každého žáka.

Naopak v oblasti reflexe hodin (což byla jedna ze zakázek) bylo konstatováno, že na reflexi v závěru hodin nezbývalo dost času. Časová náročnost byla jistě daná i tím, že se jednalo o izolované 45min hodiny, u nichž je naplnění celého modelu E-U-R velmi náročné, a tím, že někteří učitelé se snažili ukázat maximum metod a činností, které ve výuce běžně využívají. Pokud reflexe proběhla, týkala se spíše pocitu, jaký žáci měli, a nezaměřovala se na reflexi toho, co se žáci naučili. Tato fáze práce s reflexí je logická a má v učení své místo. V další fázi by se mohli učitelé zaměřovat i na reflexi toho, co se žáci naučili.

## **Závěr**

Z výše uvedeného je patrné, že učitelé přes jistou únavu pokračují v aktivitách projektu. Vedení školy se snaží poskytnout všem učitelům podporu, nicméně je patrné, že v posledním období je potřeba soustředit se na hlavní aktivity a „nechat učitele vydechnout“. I tak bude ve škole práce více než dost.

Věřím, že povzbuzením jim bude seznámení se se zprávou z návštěvy vedení projektu, stejně jako ujištění o velké pomoci při tvorbě PPRŠ. Také bude vedení školy reagovat na některé obavy učitelů, aby bylo patrné, že jejich hlas „je slyšet“.

Jsem velmi vděčný a oceňuji zapojení učitelů do projektu.



## Úkoly do dalšího období

1. **Realizovat 14. 5. 2018 dílnu vedení třídnických hodin pro třídní učitele** – PK a Marie Očenášková dílnu povedou, vedení školy zajistí podmínky pro účast třídních učitelů
2. **Realizovat 4. 6. 2018 třetí setkání k tvorbě PPRŠ**
3. **Zajistit návštěvu školy v Ostašově**